भारत सरकार
विधी, न्याय व कंपनी कार्य मंत्रालय

सत्यमेव जयते

आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३

(सन १९५३ चा अधिनियम क्रमांक ३२)

[दिनांक १ जून १९९३ रोजी यथाविद्यमान]

The Collection of Statistics Act, 1953

(Act No. 32 of 1953)

[As in force on the 1st June 1993]

संचालक, मुद्रण व लेखनसामग्री, महाराष्ट्र शासन यांनी
भारत सरकारच्या वतीने मुद्रित व प्रकाशित केले.
१९९४

[किमत : रु. २.४०]

प्राक्कथन

या आवृत्तीत, दिनांक १ जून १९९३ रोजी यथाविद्यमान असलेला कलेक्शन ऑफ स्टॅटीस्टीक्स अॅक्ट, १९५३ याचा मराठीतील प्राधिकृत पाठ दिलेला आहे. हा पाठ **भारताचे राजपत्र**, असाधारण, भाग बारा, अनुभाग १, खंड ५, अंक २, दिनांक ३० जून १९९४ यात पृष्ठ ५४ ते ५७ मध्ये प्रकाशित करण्यात आला होता. हा प्राधिकृत मराठी पाठ, प्राधिकृत पाठ (केंद्रीय विधि) अधिनियम, १९७३ याच्या कलम २, खंड (क) अन्वये राष्ट्रपतींच्या प्राधिकाराने प्रकाशित करण्यात आला होता आणि अशा रीतीने प्रकाशित करण्यात आल्यानंतर हा पाठ उक्त अधिनियमाचा प्राधिकृत मराठी पाठ म्हणून समजण्यात आला आहे.

के. एल. मोहनपुरिया,
सचिव,
भारत सरकार.

नवी दिल्ली,
दिनांक ३० जून १९९४.

PREFACE

This edition of the Collection of Statistics Act, 1953 as on the 1st June 1993 contains the authoritative text of that Act in Marathi which was published in the *Gazette of India* Extraordinary, Part XII, section 1, No. 2, Vol. 5, dated 30th June 1994 on pages 54 to 57.

This authoritative text was published under the authority of the President under section 2 clause (*a*) of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 and on such publication it became the authoritative text of that Act in Marathi.

K. L. MOHANPURIYA,
Secretary to the
Government of India.

New Delhi,
Dated 30th June 1994.

एच ४२२९—१

आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३

विशोधन अधिनियमांची यादी

१. निरसन व विशोधन अधिनियम, १९५७ (१९५७ चा ३६).

२. १९८६ चा अधिनियम क्रमांक ४.

आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३

कलमांचा क्रम

कलमे

१. संक्षिप्त नाव, विस्तार व प्रारंभ.

२. व्याख्या.

३. आकडेवारी गोळा करणे.

४. सांख्यिकी प्राधिकाऱ्याची नियुक्ती.

५. माहिती किंवा प्रतिवेदने मागवून घेण्याचा सांख्यिकी प्राधिकाऱ्याचा अधिकार.

६. अभिलेख किंवा दस्तऐवज पाहावयास मिळण्याचा हक्क.

७. माहिती व प्रतिवेदने प्रकाशित करण्यावरील निर्बंध.

८. दंड.

९. कंपन्यांनी केलेले अपराध.

१०. माहिती किंवा प्रतिवेदने अनुचितपणे प्रकट करण्याबद्दल शिक्षा.

११. अपराधांची दखल घेणे.

१२. निदेश देण्याचा केंद्र शासनाचा अधिकार.

१३. सद्भावपूर्वक केलेल्या कारवाईला संरक्षण.

*१४. नियम करण्याची शक्ती.

१५. [निरसित.]

शब्द सूची—

मराठी—इंग्रजी

इंग्रजी—मराठी

एच ४२२९—२ (१०२१–१–९५)

आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३

(१९५३ चा अधिनियम क्रमांक ३२)

[१ जून १९९३ रोजी यथाविद्यमान]

[१८ सप्टेंबर १९५३]

उद्योग, व्यापार व वाणिज्य यांसंबंधातील विवक्षित प्रकारांची आकडेवारी गोळा करणे सुकर व्हावे यासाठी अधिनियम.

संसदेकडून पुढीलप्रमाणे अधिनियमित होवो :—

संक्षिप्त नाव, विस्तार व प्रारंभ.

१. (१) या अधिनियमास 'आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३' असे म्हणता येईल.

(२) जम्मू व काश्मीर राज्य खेरीजकरून, संपूर्ण भारतभर त्याचा विस्तार आहे.

(३) केंद्र शासन शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियत करील अशा [1]दिनांकास तो अंमलात येईल.

व्याख्या.

२. या अधिनियमात, संदर्भामुळे अन्यथा आवश्यक नसेल तर,—

(क) "समुचित शासन" याचा अर्थ,—

(एक) केंद्र शासनाने कलम ३ खाली दिलेल्या निदेशान्वये आकडेवारी गोळा करण्यासंबंधात, ते शासन; आणि

(दोन) राज्य शासनाने त्या कलमाखाली दिलेल्या निदेशान्वये आकडेवारी गोळा करण्यासंबंधात, ते शासन,

असा आहे ;

(ख) "वाणिज्यिक संस्था" याचा अर्थ, व्यापार किंवा वाणिज्य यात गुंतलेली सार्वजनिक मर्यादित कंपनी किंवा सहकारी संस्था किंवा पेढी किंवा अन्य कोणतीही व्यक्ती किंवा व्यक्तिनिकाय असा आहे, आणि त्यात पुढील गोष्टींचा समावेश होतो—

(एक) बँक व्यवसायामध्ये किंवा आयुर्विमा व्यवसायामध्ये गुंतलेली संस्था;

(दोन) वित्तीय निगम;

(तीन) नौपरिवहन आणि नौकानयन यांमध्ये गुंतलेली संस्था;

(चार) भागपत्रे, पुंजरोखे आणि रोखे व जिनसा यांचा व्यवहार करणाऱ्या दलालांच्या धंद्यात गुंतलेली संस्था;

(पाच) जाहिरात संमंत्रकांच्या धंद्यात गुंतलेली संस्था;

(सहा) छोटा लोहमार्ग;

(सात) मार्ग परिवहन सेवेत गुंतलेली संस्था;

(आठ) हवाई परिवहन सेवेत गुंतलेली संस्था;

(नऊ) रबर, चहा, कॉफी किंवा सिकोना यांचा मळा;

(दहा) अग्रेषण आणि समाशोधन अभिकर्त्यांच्या धंद्यात गुंतलेली संस्था;

(अकरा) केंद्र शासनाच्या मते जी वाणिज्य संस्था असून, त्या शासनाने शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे ती तशी असल्याचे घोषित केले आहे अशी अन्य कोणतीही संस्था ;

पण औद्योगिक संस्थेचा समावेश होत नाही;

(ग) "कारखाना" याचा अर्थ, 'कारखाना अधिनियम, १९४८' (१९४८ चा ६३) याच्या कलम २—खंड (ड) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे कारखाना असा आहे;

(घ) "औद्योगिक संस्था" याचा अर्थ, मालाची निर्मिती करणे, जुळवणी करणे, तो आवेष्टित करणे, त्याचे जतन करणे किंवा त्याचे संस्करण करणे यामध्ये अथवा खाणकामामध्ये अथवा विजेची किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारच्या शक्तीची निर्मिती किंवा वितरण यामध्ये गुंतलेली सार्वजनिक मर्यादित कंपनी किंवा सहकारी संस्था किंवा पेढी किंवा अन्य कोणतीही व्यक्ती किंवा व्यक्तिनिकाय असा आहे ;

---

१. १० नोव्हेंबर १९५६. पहा : भारत सरकारचे राजपत्र १९५६, असाधारण, भाग एक, विभाग १, पृष्ठ १०२७.

(ङ) "मालक" याचा वाणिज्यिक किंवा औद्योगिक संस्थेच्या संबंधातील अर्थ, संस्थेच्या कारभारावर जिचे अंतिम नियंत्रण असेल अशी व्यक्ती किंवा प्राधिकरण असा आहे, आणि जेथे उक्त कारभार व्यवस्थापकाकडे, व्यवस्थापन-संचालकाकडे किंवा व्यवस्थापन-अभिकर्त्याकडे सोपवण्यात आला असेल तेथे, असा व्यवस्थापक, व्यवस्थापन-संचालक किंवा व्यवस्थापन-अभिकर्ता हा संस्थेचा मालक असल्याचे मानण्यात येईल;

(च) "विहित" याचा अर्थ, या अधिनियमाखाली करण्यात आलेल्या नियमांनी, किंवा अशा नियमांद्वारे घालून दिलेल्या कोणत्याही नमुन्यात विहित केलेले असा आहे.

आकडेवारी गोळा करणे.

३. समुचित शासन, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, पुढीलपैकी कोणत्याही बाबींसंबंधातील आकडेवारी गोळा करावी असा निदेश देऊ शकेल, त्या बाबी अशा :—

(क) कोणत्याही उद्योगासंबंधातील किंवा उद्योगांच्या कोणत्याही वर्गासंबंधातील कोणतीही बाब;

(ख) कोणत्याही वाणिज्यिक किंवा औद्योगिक संस्थेसंबंधातील अथवा वाणिज्यिक किंवा औद्योगिक संस्थांच्या वर्गासंबंधातील, आणि विशेषतः कारखान्यासंबंधातील कोणतीही बाब;

(ग) कामगार कल्याण आणि कामगारांची परिस्थिती यांच्याशी जेथवर संबंधित असेल तेवढ्या मर्यादेपर्यंत पुढीलपैकी कोणतीही बाब, त्या बाबी अशा,—

(एक) जिनसांची किंमत;

(दोन) उपस्थिति;

(तीन) निवासव्यवस्था, पाणीपुरवठा आणि सफाई या गोष्टी धरून, राहणीची परिस्थिती;

(चार) कर्जबाजारीपणा;

(पाच) राहत्या घरांचे भाडे;

(सहा) वेतन व इतर कमाई;

(सात) कामगारांकरता ज्यांची तरतूद केलेली आहे असे भविष्य निधी आणि अन्य निधी;

(आठ) कामगारांकरता ज्यांची तरतूद केलेली आहे असे लाभ आणि सुखसोयी;

(नऊ) कामाचे तास;

(दहा) रोजगार व बेकारी;

(अकरा) औद्योगिक व कामगार तंटे;

(बारा) श्रमिक उलाढाल;

(तेरा) व्यवसाय संघ;

आणि तदनंतर या अधिनियमाचे उपबंध त्या आकडेवारीच्या संबंधात लागू होतील :

परंतु,—

(क) संविधानाच्या सातव्या अनुसूचीच्या १ ल्या सूचीमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्यापैकी कोणत्याही नोंदीखाली येणाऱ्या कोणत्याही बाबीसंबंधातील आकडेवारी गोळा करण्याच्या बाबतीत, या अधिनियमाखाली कोणताही निदेश देण्यास या कलमात अंतर्भूत असलेली कोणतीही गोष्ट राज्य शासनास प्राधिकृत करते असे मानले जाणार नाही, किंवा

(ख) कोणत्याही बाबीसंबंधातील आकडेवारी गोळा करण्यासाठी या कलमाखाली केंद्र शासनाने कोणताही निदेश दिला असेल त्याबाबतीत, केंद्र शासनाचे आकडेवारी गोळा करण्याचे काम अपूर्ण असेतोवर कोणतेही राज्य शासन, केंद्र शासनाच्या पूर्व मान्यतेखेरीज कोणताही तत्सम निदेश देणार नाही, किंवा

(ग) कोणत्याही बाबीसंबंधातील आकडेवारी गोळा करण्यासाठी या कलमाखाली राज्य शासनाने कोणताही निदेश दिला असेल त्याबाबतीत, जर दोन किंवा त्याहून अधिक राज्यांच्या संदर्भात आकडेवारी गोळा करावयाची असेल ती प्रकरणे खेरीजकरून इतर प्रकरणी आकडेवारी गोळा करण्याचे काम अपूर्ण असेतोवर केंद्र शासन तत्सम निदेश देणार नाही.

सांख्यिकी प्राधिकाऱ्याची नियुक्ती.

४. समुचित शासनाने जी कोणतीही आकडेवारी गोळा करण्यासाठी निदेश दिला असेल ती आकडेवारी गोळा करण्यासाठी त्याला 'सांख्यिकी प्राधिकारी' म्हणून एखाद्या अधिकाऱ्याची नियुक्ती करता येईल.

कोण
फम
बज
प्रा
प्रा

माहिती किंवा प्रतिवेदन मागवून घेण्याचा सांख्यिकी प्राधिकाऱ्याचा अधिकार.

५. (१) सांख्यिकी प्राधिकारी ज्या बाबतीतील आकडेवारी गोळा करावयाची असेल अशा कोणत्याही बाबीसंबंधातील, विहित करण्यात येईल अशी माहिती किंवा प्रतिवेदने सादर करावयास फर्मावणारी नोटीस औद्योगिक किंवा वाणिज्यिक संस्थेच्या मालकावर किंवा अन्य कोणत्याही व्यक्तीवर बजावू शकेल किंवा बजावण्याची व्यवस्था करू शकेल.

(२) अशी माहिती किंवा प्रतिवेदने कोणत्या नमुन्यात आणि कोणत्या व्यक्तीला किंवा कोणत्या प्राधिकरणांना सादर करावीत, त्यांमध्ये कोणता तपशील अंतर्भूत असावा आणि अशी माहिती किंवा प्रतिवेदने किती कालांतरांच्या आत सादर करावीत या गोष्टी विहित करण्यात आल्याप्रमाणे असतील.

(३) पोटकलम (१) मध्ये उल्लेखिलेली नोटीस डाकेने बजावता येईल.

अभिलेख किंवा दस्तऐवज पाहावयास मिळण्याचा हक्क.

६. या अधिनियमाखाली कोणतीही आकडेवारी गोळा करण्यासाठी, सांख्यिकी प्राधिकाऱ्यास किंवा त्याने या बाबतीत लेखी प्राधिकृत केलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस, या अधिनियमाखाली कोणतीही माहिती किंवा प्रतिवेदन सादर करण्यास फर्माविण्यात आलेल्या अशा कोणत्याही व्यक्तीच्या कब्जातील कोणतेही संबद्ध अभिलेख किंवा दस्तऐवज पाहता येतील आणि असे अभिलेख किंवा दस्तऐवज जेथे आहेत असा त्याचा समज असेल अशा कोणत्याही वास्तूत कोणत्याही योग्य वेळी प्रवेश करता येईल आणि संबंधित अभिलेख किंवा दस्तऐवज तपासता येतील किंवा त्यांच्या नकला करून घेता येतील किंवा या अधिनियमाखाली जी माहिती सादर करण्यास फर्माविण्यात आले असेल अशी कोणतीही माहिती मिळवण्यासाठी जरूर तो कोणताही प्रश्न विचारता येईल.

माहिती व प्रतिवेदने प्रकाशित करण्यावरील निर्बंध.

७. (१) या अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ, कोणत्याही विवक्षित औद्योगिक किंवा वाणिज्यिक संस्थेच्या बाबत दिलेली कोणतीही माहिती, कोणतेही स्वतंत्र प्रतिवेदन आणि स्वतंत्र प्रतिवेदनाचा कोणताही भाग हे, ज्यासंबंधात माहिती देण्यात किंवा प्रतिवेदन तयार करण्यात आले होते त्या औद्योगिक किंवा वाणिज्यिक संस्थेच्या तत्कालीन मालकाच्या किंवा त्याच्या अभिकर्त्यांच्या लेखी पूर्वसंमतीवाचून, ज्यायोगे एखादा विशेष तपशील विशिष्ट संस्थेला अनुलक्षून आहे हे ओळखता येणे शक्य होईल अशा रीतीने प्रकाशित केला जाणार नाही.

(२) या अधिनियमाखालील किंवा 'भारतीय दंड संहिता' (१८६० चा ४५) याखालील खटल्याची प्रयोजने खेरीजकरून एरव्ही, या अधिनियमाखाली आकडेवारी गोळा करण्यामध्ये जी व्यक्ती गुंतलेली नसेल अशा कोणत्याही व्यक्तीस पोटकलम (१) मध्ये निर्देशिलेली कोणतीही माहिती किंवा स्वतंत्र प्रतिवेदन पाहण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.

दंड.

८. जर कोणतीही व्यक्ती,—

(क) कोणतीही माहिती किंवा प्रतिवेदन सादर करण्यास तिला फर्माविण्यात आले असता—

(१) या अधिनियमाखाली आवश्यक असेल अशी माहिती किंवा प्रतिवेदन सादर करण्यास बुद्धिपुरस्सर नकार देईल किंवा त्या कामी कायदेशीर सबबीविना हयगय करील तर ; किंवा

(२) जी खोटी असल्याचे तिला माहीत असेल अशी कोणतीही माहिती किंवा प्रतिवेदन सादर करील किंवा सादर करवील तर ; किंवा

(३) या अधिनियमाखाली सादर करणे आवश्यक असलेली कोणतीही माहिती मिळवण्यासाठी जो कोणताही प्रश्न विचारणे जरुरीचे असेल त्याला उत्तर देण्यास नकार देईल किंवा बुद्धिपुरस्सर खोटे उत्तर देईल तर ; किंवा

(ख) संबद्ध अभिलेख किंवा दस्तऐवज पाहावयास मिळण्याचा जो हक्क किंवा प्रवेश करण्याचा जो हक्क कलम ६ ने प्रदान केलेला आहे त्याला प्रत्यवाय करील तर,

ती व्यक्ती अशा प्रत्येक अपराधाबद्दल पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडास आणि अपराध घडण्याचे चालू राहिल्यास, पहिल्या दिवसानंतर ज्या ज्या दिवशी अपराध घडण्याचे चालू राहील त्या प्रत्येक दिवसागणिक दोनशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या आणखी द्रव्यदंडास पात्र होईल.

कंपन्यांनी केलेले अपराध.

९. (१) कलम ८ खालील अपराधाबद्दल दोषी असलेली व्यक्ती जर कंपनी असेल तर, अपराध घडला त्यावेळी जी जी व्यक्ती कंपनीच्या कामकाज-चालनाची हुकूमदार असेल किंवा त्याबाबत कंपनीला जबाबदार असेल ती प्रत्येक व्यक्ती व त्याचप्रमाणे कंपनीही अशा अपराधाबद्दल दोषी असल्याचे मानले जाईल, आणि त्यांच्याविरुद्ध कार्यवाही केली जाण्यास व तदनुसार शिक्षा मिळण्यास ते पात्र होतील :

परंतु आपणांस माहीत नसताना अपराध घडला किंवा अपराध घडू नये म्हणून आपण सर्वप्रकारे यथायोग्य तत्परता दाखवली होती असे जर अशा कोणत्याही व्यक्तीने शाबीत केले तर, या पोटकलमात अंतर्भूत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीमुळे ती व्यक्ती या अधिनियमाखाली कोणत्याही शिक्षेस पात्र होणार नाही.

(२) पोटकलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, जेव्हा या अधिनियमाखालील अपराध एखाद्या कंपनीने केला असेल व कंपनीचा कोणताही संचालक, व्यवस्थापक, सचिव किंवा अन्य अधिकारी यांच्या संमतीने किंवा मुकानुमतीने गुन्हा करण्यात आला आहे अथवा त्यांच्याकडून झालेल्या हलगर्जीपणाशी त्या अपराधाचा कारणसंबंध जोडता येण्यासारखा आहे हे शाबीत करण्यात आले असेल तर, असा

संचालक, व्यवस्थापक, सचिव किंवा अन्य अधिकारी हा देखील त्या अपराधाबद्दल दोषी असल्याचे मानण्यात येईल आणि त्याच्याविरुद्ध कार्यवाही केली जाण्यास व तद्नुसार शिक्षा मिळण्यास तो पात्र होईल.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ,—

(क) "कंपनी" याचा अर्थ, कोणताही निगम-निकाय असा आहे व त्यास पेढीचा किंवा अन्य व्यक्ति संघाचा अंतर्भाव आहे ; आणि

(ख) "संचालक" याचा पेढीच्या संबंधातील अर्थ, पेढीतील भागीदार असा आहे.

माहिती किंवा प्रतिवेदने अनुचितपणे प्रकट करण्याबद्दल शिक्षा.

१०. जर या अधिनियमाखाली आकडेवारी गोळा करण्यासंबंधातील कामामध्ये गुंतलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने किंवा या अधिनियमाखाली दिलेली कोणतीही माहिती किंवा दिलेल्या कोणत्याही प्रतिवेदनातील मजकूर आपल्या कर्तव्यांची अंमलबजावणी करताना नव्हे तर एरव्ही अथवा या अधिनियमाखालील किंवा 'भारतीय दंड संहिता' (१८६० चा ४५) याखालील अपराधाच्या पुरःसरणार्थ बुद्धिपुरस्सर प्रकट केला तर, ती अशा अपराधाबद्दल सहा महिन्यांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासास, किंवा एक हजार रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडास, किंवा दोन्ही शिक्षांस पात्र ठरेल.

अपराधाची दखल घेणे.

११. कलम ८ खालील अपराधाबद्दलचा कोणताही खटला सांख्यिकी प्राधिकाऱ्याखेरीज किंवा त्याच्या मंजुरीखेरीज कोणालाही गुदरता येणार नाही आणि कलम १० खालील अपराधाबद्दलचा कोणताही खटला समुचित शासनाखेरीज किंवा त्याच्या संमतीखेरीज कोणालाही गुदरता येणार नाही.

निदेश देण्याचा केंद्र शासनाचा अधिकार.

१२. या अधिनियमाची एखाद्या राज्यात अंमलबजावणी करण्यासंबंधी केंद्र शासन त्या राज्य शासनास निदेश देऊ शकेल.

सद्भावपूर्वक केलेल्या कारवाईला संरक्षण.

१३. या अधिनियमास किंवा त्याखाली केलेल्या कोणत्याही नियमांस किंवा त्याखाली दिलेल्या कोणत्याही निदेशांस अनुसरून सद्भावपूर्वक केलेल्या किंवा करण्याचे योजलेल्या कोणत्याही गोष्टीबद्दल समुचित शासन, सांख्यिकी प्राधिकारी, अथवा समुचित शासनाच्या किंवा सांख्यिकी प्राधिकाऱ्याच्या प्राधिकारान्वये कार्य करणारी अन्य कोणतीही व्यक्ती यांच्याविरुद्ध कोणताही दावा, खटला किंवा इतर वैध कार्यवाही होऊ शकणार नाही.

नियम करण्याची शक्ती.

१४. (१) समुचित शासनाला, या अधिनियमाच्या उपबंधांची अंमलबजावणी करण्यासाठी नियम करावयाचे झाल्यास, पूर्व प्रकाशनाच्या शर्तीच्या अधीनतेने शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे ते करता येतील.

(२) पूर्वगामी अधिकाराच्या व्यापकतेस बाध न येता, या कलमाखाली पुढील सर्व किंवा त्यापैकी कोणत्याही बाबींसाठी नियम करता येतील, त्या अशा :—

(क) माहिती व प्रतिवेदने कोणत्या नमुन्यात व कोणत्या रीतीने सादर करता येतील, त्यांमध्ये कोणता विशेष तपशील अंतर्भूत असला पाहिजे, अशी माहिती व प्रतिवेदने किती कालांतरांच्या आत व कोणत्या प्राधिकाऱ्याकडे सादर करता येतील ;

(ख) दस्तऐवज पाहावयास मिळण्याचा जो हक्क आणि प्रवेश करण्याचा जो हक्क कलम ६ द्वारे प्रदान करण्यात आलेला आहे तो कशा रीतीने वापरता येईल ; आणि

(ग) या अधिनियमाखाली विहित करावयाची किंवा विहित करता येईल अशी अन्य कोणतीही बाब.

[1][(३) केंद्र शासनाने या कलमाखाली केलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यानंतर, शक्य होईल तितक्या लवकर संसदेच्या प्रत्येक सभागृहासमोर, ते एका सत्राने किंवा दोन किंवा अधिक क्रमवर्ती सत्रे मिळून बनलेल्या अशा एकूण तीस दिवसांच्या कालावधीकरिता सत्रासीन असताना ठेवला जाईल आणि पूर्वोक्त सत्राच्या किंवा क्रमवर्ती सत्रांच्या पाठोपाठचे सत्र संपण्यापूर्वी जर, त्या नियमात कोणतेही आपरिवर्तन करण्याबाबत दोन्ही सभागृहांचे मतैक्य झाले तर, त्यानंतर तो नियम अशा आपरिवर्तित रूपातच, परिणाम होईल किंवा, प्रकरणपरत्वे, मुळीच परिणामक होणार नाही ; तथापि अशा कोणत्याही आपरिवर्तनामुळे किंवा शून्यीकरणामुळे, तत्पूर्वी त्या नियमाखाली करण्यात आलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राह्यतेला बाध येणार नाही.

(४) राज्य शासनाने या कलमाखाली केलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यानंतर शक्य होईल तितक्या लवकर राज्य विधानमंडळासमोर ठेवण्यात येईल.]

१५. [निरसन.] निरसन व विशोधन अधिनियम, १९५७ (१९५७ चा ३६)—कलम २ व १ ली अनुसूची यांद्वारे निरसित (१७ सप्टेंबर, १९५७ रोजी व तेव्हापासून).

---

१. १९८६ चा अधिनियम ४, कलम २ आणि अनुसूची यांद्वारे समाविष्ट केले (दिनांक ५ मे १९८६ रोजी व तेव्हापासून).

आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३

THE COLLECTION OF STATISTICS ACT, 1953

मराठी–इंग्रजी शब्दसूची

अग्रेषण आणि समाशोधन अभिकर्ते	forwarding and clearing agents	[क. २(ख्) (दहा)]
आकडेवारी गोळा करणे ..	collection of statistics	[क. २ (क्) (एक)]
छोटा लोहमार्ग ..	.. light railway	[क. २ (ख्) (सहा)]
जाहिरात संमंत्रक ..	.. advertising consultants	[क. २ (ख्) (पाच)]
जुळवणी करणे ..	.. assembling	[क. २ (घ्)]
दलाल ..	.. brokers	[क. २(ख्) (चार)]
पुंजरोखे ..	.. stocks	[क. २(ख्) (चार)]
प्रतिवेदन ..	.. return	[क. ७-स. टी.]
व्यवसाय संघ ..	.. trade union	[क. ३(ग्) (तेरा)]
श्रमिक उलाढाल ..	.. labour turnover	[क. ३(ग्) (बारा)]

THE COLLECTION OF STATISTICS ACT, 1953

आकडेवारी संग्रहण अधिनियम, १९५३

इंग्रजी–मराठी शब्दसूची

advertising consultants	.. जाहिरात संमंत्रक	[s. 2(b) (v)]
assembling	.. जुळवणी करणे ..	[s. 2(d)]
brokers	.. दलाल ..	[s. 2(b) (iv)]
collection of statistics	.. आकडेवारी गोळा करणे	[s. 2(a) (i)]
forwarding and clearing agents	.. अग्रेषण आणि समाशोधन अभिकर्ते	[s. 2 (b)(x)]
labour turnover	.. श्रमिक उलाढाल ..	[s. 3(c) (xii)]
light railway	.. छोटा लोहमार्ग ..	[s. 2(b) (vi)]
return	.. प्रतिवेदन ..	[s. 7-m.n.]
stocks	.. पुंजरोखे ..	[s. 2 (b) (iv)]
trade union	.. व्यवसाय संघ ..	[s. 3 (c) (xiii)]

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई